

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 czerwca 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił S. M. (1) prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji, organ rentowy wskazał, że wnioskodawcy odmówiono przyznania emerytury, zgodnie z art.4 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ nie udowodnił on okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat, a nadto że po 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w warunkach szczególnym lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych tj. prac wykazanych w załączniku nr 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że do pracy w warunkach szczególnych uwzględniono okresy zatrudnienia wnioskodawcy: od 3 sierpnia 1981 r. do 25 października 1982 r. oraz od 15 listopada 1984 r. do 30 czerwca 1993 r. (z wyłączeniem okresów nieskładkowych) – tj. 9 lat, 9 miesięcy i 20 dni. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jednocześnie wskazał, że do pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił wnioskodawcy okresu zatrudnienia od 1 lipca 1993 r. do 31 grudnia 1998 r., ponieważ S. M. (1) wykonywał prace równocześnie na dwóch różnych stanowiskach w obrębie dwóch różnych działów zarządzenia resortowego. Zdaniem organu rentowego, brak jest możliwości zaliczenia ww. okresu, jako pracy w warunkach szczególnych, gdyż praca ta nie była wykonywana na stanowiskach w obrębie jednego działu zarządzenia resortowego, czyli na każdym z wymienionych stanowisk S. M. (1) nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach uprawniającej do ubiegania się o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym. Do stażu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art.3 ust.1 i 3 ww. ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył żadnego okresu zatrudnienia po 31 grudnia 2008 r., ponieważ S. M. (1) nie został zgłoszony do ZUS jako pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Nadto, Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił S. M. (1) prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udowodnił on okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat tj. pracy wymienionej w załączniku nr 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że do stażu pracy w szczególnych warunkach na podstawie art.49 nie zaliczono okresów od 3 sierpnia 1981 r. do 25 października 1982 r. oraz od 15 listopada 1984 r. do 30 czerwca 1993 r., ponieważ zakład pracy nie potwierdził, że w ww. okresach S. M. (1) wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaznaczył, że S. M. (1) udowodnił staż sumaryczny w wymiarze 38 lat, 7 miesięcy i 10 dni oraz 9 lat, 9 miesięcy i 20 dni stażu w szczególnych warunkach/charakterze w myśl art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych oraz nie wykazał żadnego stażu w szczególnych warunkach/charakterze w myśl art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

/decyzja k.10 - 10 odwrót akt ZUS/

W dniu 20 lipca 2021 r. do organu rentowego wpłynęło odwołanie S. M. (1) od ww. decyzji, w którym wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej od dnia złożenia wniosku oraz zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania. W treści odwołania S. M. (1) wskazał, że legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych, a tym samym spełnia przesłanki do uzyskania emerytury.

/odwołanie k.3 – 4/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k. 7 – 8/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. M. (1) urodził się (...) Z zawodu jest technikiem mechanikiem

/okoliczności bezsporne/

W dniu 23 maja 2021 r. S. M. (1) wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej. Wnioskodawca, na dzień złożenia wniosku, nie pozostawał w stosunku pracy.

/okoliczności bezsporne, a nadto wniosek k.1 – 3 akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił S. M. (1) prawa do emerytury pomostowej.

/decyzja k.10 - 10 odwrót akt ZUS/

Wnioskodawca legitymuje się stażem pracy w łącznym wymiarze 38 lat , 7 miesięcy i 10 dni.

/okoliczność bezsporna/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. uwzględnił S. M. (1) staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 9 lat , 9 miesięcy i 20 dni - uwzględniono okresy zatrudnienia od 3 sierpnia 1981 r. do 25 października 1982 r. oraz od 15 listopada 1984 r. do 30 czerwca 1993 r. (z wyłączeniem okresów nieskładkowych) – tj. 9 lat , 9 miesięcy i 20 dni. We wskazanych okresach wnioskodawca był pracownikiem Zakładów (...) w K. , gdzie wykonywał obowiązki pracownicze ślusarza remontowego.

/okoliczność bezsporna/

W okresie od 1 lipca 1993 r. do 16 marca 2020 r. S. M. (1) był pracownikiem (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. , która była następcą prawnym zakładów (...). (...) sp. z o.o. zajmowała się m.in. produkcją opakowań jednorazowych z tworzyw sztucznych.

/świadectwo pracy k.6 akt ZUS , okoliczności bezsporne/

W okresie od 1 lipca 1993 r. do 31 grudnia 1998 r. obowiązki pracownicze wykonywane przez S. M. (1) były tożsame z obowiązkami , które organ rentowy zaliczył mu do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. S. M. (1), we wskazanym okresie , w pełnym wymiarze czasu pracy nadal wykonywał, typowe dla ślusarza remontowego, czynności związane z utrzymaniem maszyn w ruchu takie jak: usuwanie awarii , naprawa - uszczelnianie zbiorników przejściowych , także w ich wnętrzu , przezbrajanie ślimaków , maszyn pakujących. Wnioskodawca zajmował się także oczyszczaniem pojemników po produktach toksycznych takich jak metionina czy lizyna tj. substancji wykorzystywanych w procesie produkcji. S. M. (1) codziennie stykał się z substancjami chemicznymi , a powierzone prace wykonywał na hali produkcyjnej , gdzie panowało duże zapylenie. Wnioskodawca nie nadzorował pracy innych pracowników , nie był brygadzystą , a powierzone czynności wykonywał wspólnie z innym pracownikiem wchodzącym w skład dwuosobowej brygady.

/zeznania świadków: W. T. min.00:18:19 – 00:30:04 , B. K. min.00:30:04 – 00:37:51 oraz wnioskodawcy min.00:38:43 – 00:49:49 w związku z jego informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:03:01 – 00:16:33 rozprawy z dnia 8 listopada 2021 r. , płyta CD k.33/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach ZUS, w szczególności na podstawie dokumentacji osobowej obejmującej sporny okres zatrudnienia wnioskodawcy, a także na podstawie zeznań wnioskodawcy oraz zeznań świadków: W. T. oraz B. K. , którzy pracowali razem z wnioskodawcą i, z tego tytułu, mają pełną wiedzę na temat charakteru, wymiarze czasu pracy, wykonywanej przez niego w czasie zatrudnienia w (...) sp. z o.o. i rzeczywistych czynności , wykonywanych przez wnioskodawcę, Wszystkie, złożone w niniejszej sprawie, zeznania były wiarygodne, spójne i znajdowały potwierdzenie w zachowanej dokumentacji osobowej. Wartość dowodowa zeznań nie była kwestionowana przez organ rentowy. Stanowiły one, tym samym, wiarygodne źródło dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1924), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 roku;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 roku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 1270), ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 punkt 1. Za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dz. U. z 1983 roku nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz A wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 i 2 tegoż rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 15 grudnia 1997 roku II UKN 417/97; 15 listopada 2000 roku II UKN 39/00). Okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy (§ 2 ust. 2 ww. rozporządzenia).

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami

dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 roku, III UZP 5/85; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, III UZP 6/84).

W myśl art. 51 ww. ustawy o emeryturach pomostowych, płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 roku.

Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 ustawy pomostowej prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Według ust. 3 cytowanego przepisu prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż ubezpieczony S. M. (1) spełnił przesłanki ustawowe co do daty urodzenia (urodził się po 31 grudnia 1948 roku), wieku (ukończył 60 lat), rozwiązania stosunku pracy oraz okresów składkowych i nieskładkowych wynoszących co najmniej 25 lat.

Organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej wskazując, że ubezpieczony ani po 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych ani też na dzień 1 stycznia 2009 roku nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, wynoszącego co najmniej 15 lat.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony nie spełnił wszystkich warunków do przyznania prawa do emerytury pomostowej wskazanych w art. 4 punkt 1 – 7 ww. ustawy o emeryturach pomostowych, gdyż po 31 grudnia 2008 roku nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3. Okoliczność nie była sporna między stronami.

Natomiast dla osób, które wykonywały pracę w szczególnych warunkach jedynie w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych (przed 1 stycznia 2009 roku) w art. 49 ww. ustawy o emeryturach pomostowych ustawodawca przewidział rozwiązanie jakościowo szczególne, znoszące wymóg kontynuacji wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008 roku, ale pod warunkiem, że ubezpieczony do 1 stycznia 2009 roku osiągnął staż pracy w szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach, który można kwalifikować jednocześnie jako pracę w szczególnej w rozumieniu przepisu art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy i w takim rozmiarze jaki jest wymagany przez przepisy ustawy o emeryturach pomostowych.

Prawo do emerytury pomostowej zgodnie z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;

3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Co do oceny spełnienia warunków, określonych w art. 49 ww. ustawy sporne było, jedynie, ustalenie, czy przed dniem 1 stycznia 2009 roku, ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy.

Z dokonanych ustaleń wynika, iż, zarówno, w okresie uwzględnionym przez organ rentowy tj. od 3 sierpnia 1981 r. do 25 października 1982 r. oraz od 15 listopada 1984 r. do 30 czerwca 1993 r., jak i spornym okresie, od 1 lipca 1993 r. do 31 grudnia 1998 r., ubezpieczony wykonywał typowe, dla ślusarza remontowego, czynności, związane z utrzymaniem maszyn w ruchu takie jak: usuwanie awarii, naprawa - uszczelnianie zbiorników przejściowych, także w ich wnętrzu, przezbrajanie ślimaków, maszyn pakujących. Wnioskodawca zajmował się także oczyszczaniem pojemników po produktach toksycznych takich jak metionina czy lizyna tj. substancji wykorzystywanych w procesie produkcji. S. M. (1) codziennie stykał się z substancjami chemicznymi, a powierzone prace wykonywał na hali produkcyjnej, gdzie panowało duże zapylenie. Wnioskodawca nie nadzorował pracy innych pracowników, nie był brygadzystą, a powierzone czynności wykonywał wspólnie z innym pracownikiem, wchodzącym w skład dwuosobowej brygady. Prace te wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy, stale. Ubezpieczony dostarczał masę formierską na maszynę i formował rdzenie, a nadto zajmował się ich transportem w celu dalszej obróbki.

Prace wewnątrz cystern, kotłów, a także zbiorników o bardzo małej kubaturze po substancjach niebezpiecznych zostały wymienione w załączniku nr 1 do ww. ustawy o emeryturach pomostowych pod pozycją 30 i tym samym są to prace w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej ustawy.

W tym miejscu, wskazać należy, że podstawą odmowy przyznania prawa do emerytury pomostowej nie może być brak zaświadczenia, wydanego przez pracodawcę na podstawie art. 51 ww. ustawy o emeryturach pomostowych, o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 za okresy przypadające przed 1 stycznia 2009 roku. Sąd podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 października 2013 roku (II UK 106/13), iż „zaświadczenie, o jakim mowa w art. 51 (...), służy do ustalenia okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przypadających przed dniem 1 stycznia 2009 roku. Takie zaświadczenie, stanowi podstawę do przyjęcia, że okresy pracy, w nim podane, są okresami pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, przy czym dla samego uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej istotne znaczenie ma fakt wykazania pracy w warunkach szczególnych, a nie to, czy zaświadczenie o pracy w takich warunkach wystawił płatnik składek, będący pracodawcą w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, czy też nie.”

Reasumując, ubezpieczony spełnia warunki do przyznania emerytury pomostowej, na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ na dzień 1 stycznia 2009 roku udowodnił okres pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ww. ustawy. Jak wyżej wskazano, spełnienie przez ubezpieczonego pozostałych warunków określonych w art. 49 nie było sporne.

Zgodnie z treścią art. 15 ww. ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej, powstaje z dniem spełnienia warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Natomiast, emeryturę pomostową wypłaca się na zasadach przewidzianych dla emerytur, określonych w art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 26 ust. 1 ww. ustawy o emeryturach pomostowych).

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał S. M. (2) prawo do emerytury pomostowej.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zasądając od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na rzecz S. M. (1) kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Wysokość

wynagrodzenia pełnomocnika Sąd ustalił zgodnie z § 9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U z 2015 r. poz. 1800 z późn. zm.).

S.B.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS , wyrażając zgodę na wypożyczenia akt ZUS